

Marianne Gaardens prædiken ved bispevielsen

Taler

Marianne Gaarden
Biskop over Lolland-Falsters
Stift

Dato

10. september 2017

Sted

Maribo Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 10, vers 23-37

Jesus sagde: ”Gå du hen og gør ligeså!”

Det regnvåde landskabet susende forbi uden for vinduet. Dråberne bevægede sig i små vandrette strømme hen over ruden. Jeg sad i en tæt pakket kupé i toget på vej hjem.

Jeg var træt efter en lang dag.

Om morgenen var jeg blevet kontaktet af politiet.

En parkeringsvagt havde registreret, at der havde været indbrud i en bil på parkeringspladsen ved stationen, og havde ringet til politiet, der så kontaktede ejeren af bilen

– og det var mig. Jeg befandt mig i den anden ende af landet, og kunne ikke gøre noget, før jeg mange timer senere ville være retur med toget.

Som de fleste andre havde jeg høretelefoner på. Jeg lukkede øjnene. Musik hjælper med at lukke verdenen ude, så man kan synke ind i sin egen verden.

Det skaber en komfortzone,

hvor man ikke behøver at overhøre andres private samtaler eller forholde sig til sine medpassagerer.

Sådan var jeg indfældet i min egen verden, da jeg blev forstyrret af et bastant: ”Må jeg se kort og billet?”

En myndig dame i DSB-uniform stod foran mig.

Overfor mig trak en mørkhåret mand i slidt tøj
en krøllet billet op ad baglommen.

En ung pige ved siden af mig rakte et klippekort frem, men
kontrolløren rystede på hovedet:

”Jeg har klippet”, sagde pigen indigneret. ”Jamen,
det kan du ikke bruge her – kun i hovedstadsområdet.”

Trods musik i ørene kunne jeg ikke undgå at overhøre samtalen,
der hurtigt udviklede sig til en højroset diskussion. Da
kontrolløren til sidst trak afsted med den unge pige, kiggede jeg,
som de øvrige passagerer diskret væk – men så hele optrinet
spejlet i den våde rude.

Da jeg ved næste station skulle af og kom ud i gangen,
så jeg, at episoden havde eskaleret yderligere.

Kontrolløren var formynderisk og ville tjekke piges taske for
kontanter, men pigen var trodsig og blev aggressiv.

Optrinet var ydmygende for begge parter, og ubehageligt at
overvære. Jeg så ned på mørkhårede mands gamle sko.

Han tog en seddel op af lommen, spurgte med accent hvor meget
pigens billet kostede og betalte.

Pigen så mildt sagt forbløffet ud
– og kontrolløren så nærmest fornærmet ud.

”Hvorfor gjorde du det?” spurgte hun ham, da vi var kommet ud
på perronen. ”Det kunne jo have været mig, der havde brug for
hjælp”, svarede han.

Jeg slog paraplyen op og gik til stationens parkeringsplads, hvor
jeg forventede at finde en drivvåd bil med glasskår over det hele.
Men fandt i stedet en seddel fra parkeringsvagten,
der havde fjernet den værste bunke glasskår fra førersædet og
havde tapet den smadrede rude til med plastic og gaffatape. Så jeg
kunne sætte mig i bilen

og for en gang skyld være taknemmelig for at man bilen havde
haft besøg af en parkeringsvagt.

Vi menneskers liv er viklet ind i hinandens.

Et øjeblik er der en person, der har brug for hjælp,

i næste øjeblik har man selv brug for hjælp.
Vi er hinandens næste.

Når man spørger: ”Hvem er min næste?”
– det menneske, jeg ikke bryder mig om?
– politikeren, hvis synspunkt jeg ikke deler?”
– den fremmede, hvis religion jeg ikke deler?
så afslører det, at man ser sig selv i rollen,
som den der altid har overskud,
har noget at give af til den, der er i underskud.

Spørgsmålet om, hvem der er min næste,
er en understregning af ens egen magtposition:
”jeg er ovenpå – du er neden under”.

Men det er en illusion at tro, at man kun i rollen som enten giver
eller modtager – alle har vi brug for andre menneskers
barmhjertighed igennem hele livet.
I de store som i de små handlinger.

Hvordan ville dit liv have været, hvis der ikke var nogen, der
havde vist dig barmhjertighed?
I toget? På parkeringspladsen? På rejsen?
På arbejdet? I hjemmet? I familien?
Hvordan ville vores samfund overhovedet være,
hvis ikke vi udviste barmhjertighed over for hinanden?

Den barmhjertige samaritaner er en af de mest kendte
og elskede lignelser i Biblen.
Den er på en måde så nem og lige til at forstå.
Evangelietekst til i dag slutter med at Jesus siger:
»Gå du hen og gør ligeså!« Altså vær barmhjertig.

Den privilegerede gejstlige person er på vej – det kunne jo være
biskoppen – der om nogen kender loven.
Og levitten, tempeltjeneren i Jerusalem, vor tids kirketjenere, der
også kender buddet om
at elske Herren din Gud og din næste som dig selv.

Ingen af de to lader sig bevæge ud af deres komfortzone.
De forbliver indfældet i deres egen verden,
forholder sig ikke til medmennesket på deres rejse.
Måske kigger de diskret væk for at undgå
at konfronteres med den nødstedte.

Helten i lignelsen er samaritaneren, der i den kristne kirke
associeres med en hjælpsom og godhjertet person.
Men det skyldes netop virkningshistorien af den her lignelse om
den barmhjerter samaritaner.

Samaritaneren tilhørte på Jesu tid en religiøs minoritet, en etnisk
gruppe, der var udstødt. Synet på dem
var præget af had, fjendskab og manglende tolerance.
De var ikke en ønsket del af datidens jødiske samfund,
man så ned på samaritaneren,
mens man betragtede sig selv som oven på.
Det er imidlertid en person fra denne marginaliserede gruppe, der
på sin vej bevæger ud af sin komfortzone,
og forholder sig til sit medmenneske,
hjælper den nødstedte og handler barmhjertigt.

Og når lignelsen så slutter med ordene:
”Jesus sagde: ’Gå du hen og gør ligeså’”,
ja så har mennesker igennem kirkens historie hørt det som en
opfordring til at handle som den barmhjertige samaritaner!

”Livets Gud har dine hænder”, synger vi,
”derfor er det dig, han sender, når din næste lider nød.”

Den kristne fordring er at udvise barmhjertighed mod næsten,
uanset om næsten er biskop eller er fremmed.

At udvise barmhjertighed og næstekærlighed er godt,
det er så indlysende, at også ikke kristne kan se fordelene herved.
Ja, selv nogle ateister kan se rationalet heri.
Så man kan spørge, hvad har det egentlig med Gud at gøre. Man

kan vel godt være barmhjertig uden at være kristen?

...

For nogle år siden, var der en folketingspolitiker,
der i fuld offentlighed meldte sig ud af folkekirken.
I et læserbrev i en landsdækkende avis kundgjorde han,
at han var stærkt utilfreds med,
at præster brugte prædikestolen som politisk talerstol.
Dagen efter bragte avisen en satiretegning,
der viste politikerens, der havde smækket kirkedøren i. Nu stod
ham udenfor med knyttede næver, en sort sky over hovedet og i en
taleboble stod der: ”Jeg vil ikke længere finde mig i al den
politiske propaganda!”
På prædikestolen inde i kirken stod en måbende præst.
I en taleboble ud for præsten stod der:
”Den fremmede må du ikke udnytte eller undertrykke.”
2. Mosebog kap. 22, vers 20

Satiretegningen med præsten, der læser et bibelcitater,
og politikerens, der hører det som et politisk udsagn,
sætter lige nøjagtig fokus på forholdet
mellem forholdet til Gud og forholdet til næsten,
mellem barmhjertighed og kristendom og
mellem religion og politik.

Selve ordet ”politik” er afledt af det græske ord ”polis”,
og betyder bystat, den antikke måde at organisere samfundet på.
Og det er netop i samfundet,
i det offentlige rum, at vi møder den næste, der lider nød
– på rejsen, i toget og på parkeringspladsen.

Så den kristne fordring om at udvise næstekærlighed kan ikke
isoleres fra det offentlige rum, men udfoldes i samfundet, som
politikerens udformer love for.
Og når man spørger, hvad næstekærlighed og barmhjertighed har
med vores forhold til Gud at gøre – så viser Jesus med lignelsen,
at det slet ikke kan adskilles. Det er for mig at se det centrale i

dagens tekst.

Det er som regel Jesu lignelser, vi mennesker husker, når vi hører en evangelietekst.

Fortællinger og billeder står tilbage i bevidstheden, men ofte der står der mere i teksten.

Når Jesus fortæller lignelser, er det næsten altid som en respons på noget, der er gået forud – ofte et spørgsmål.

Og sådan er det også i dag.

Jesus var i dialog med en lovkyndig, en skriftklog, datidens akademiker, der var uddannet til at fortolke Moseloven teologisk og juridisk i forhold til folkets praktiske gøremål og spørgsmål.

Den lovkyndige ville sætte Jesus på prøve ved at spørge ham om, hvad skal han gøre for at arve evigt liv.

Jesus peger på den viden, manden allerede har:

”Hvad står der i loven?”

”Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og din næste som dig selv.”

Vores forhold til næsten afspejler vores forhold til Gud.

Gudsforhold og forholdet til næsten er vævet sammen.

Når vi er barmhjertige over for den nødstedte, i det store eller det små, og hjælper den fremmede, der er slået ned af en røver, står uden togbillet eller har haft indbrud i bilen, så er det også udtryk for vores kærlighed til Gud.

Kærlighed til Gud kommer ikke kun til udtryk i gudstjenestens lovsang og bøn, men også i hverdagens små handlinger over for vores medpassagerer i livet.

Så hvad er det, man går glip af, hvis man udvander, smækker med døren og melder sig ud af folkekirken, fordi man kun hører Jesu opfordring til at handle næstekærligt som et politisk budskab?

Det er intet mindre end kristendommens hovedbudskab, man går

glip af. Man hører ikke den anden halvdel, der udtrykker for vores forhold til Gud – og Guds forhold til os. For nok fortæller Jesus, hvad vi skal gøre, men kirkens hovedbudskab er ikke at fortælle, hvad vi skal gøre, men at forkynde alt ikke er tabt, når vi ikke gør det.

Man behøver som sagt ikke være kristen for at vide, at det er rigtigt at handle som den barmhjertige samaritaner. Men når jeg alligevel lukker verdenen ude, synker ind i min egen komfortzone, og derved undgår at forholde mig til livets medpassagerer, så er alt ikke tabt – og det er jeg taknemmelig for! Jeg er fortsat favnet af Guds ubetingede kærlighed.

Vist skal jeg elske Herren min Gud af hele mit hjerte og hele min sjæl og min næste som mig selv. Men Guds kærlighed og min næstes barmhjertighed afhænger ikke af min ringe evne til at elske og handle. Også jeg møder som en trætræ barmhjertighed på en regnvåd aften. Og hertil er kun at sige:

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du som var, er og bliver én sand treeing Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Amen.

Kilde

lfstift.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

13. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/marianne-gaardens-praediken-ved-bispevielsen>